

از گذشته تا الان رژیم صهیونیستی در تلاش برای ناامن کردن منطقه به سود خود می‌باشد. غرب آسیا در شرف یک تغییر بزرگ و ناگهانی قرار دارد که از سالها قبل در عرصه نظریه‌های سیاسی و رسانه‌ای مورد بحث قرار گرفته بود این پروژه‌ای که قرار است چهره سیاسی و مرزی در غرب آسیا را مورد تاثیر و تغییر قرار دهد پروژه آمریکایی - صهیونیستی است که با نام پروژه (خاورمیانه بزرگ یا همان خاورمیانه جدید) شناخته می‌شود.

عملیات ۶ اکتبر ۱۹۷۳ **مصر علیه رژیم صهیونیستی** برای درک عمیق این تغییرات درغرب آسیا می‌توانیم به تاریخ ۱۹۷۳ نگاهی کنیم که در آن زمان دولت مصر با حمله به آن طرف کانال سوئز و سوریه حمله به بلندی‌های جولان در صدد آزادی ارضی خود بودند.بعد این اتفاق ملک فیصل پادشاه عربستان سعودی با اتحاد کشورهای عربی صادرات نفت به کشورهای حامی رژیم

صهیونیستی را تحریم کرد و آمریکا و غرب در این مدت کم با مشکلات زیاد سوختی و اقتصادی در ممالک خود روبرو شدند و در نگاهی دیگر این اتحاد باعث به وجود آمدن، زنگ خطر برای رژیم صهیونیستی در منطقه هم به حساب می‌آمد. رژیم صهیونیستی با دیدن این اقدامات کشورهای عربی به فکر ایجاد منطقه‌ای امن برای خود در غرب آسیا شد و شروع به اقدامات مهم در عرصه‌های گوناگون(امنیتی، اطلاعاتی، نظامی، رسانه‌ای، ترور، ایجاد گروه‌های تروریستی به نام اسلام رادیکالی) کرد. در طول این اقدامات باعث ایجاد فتنه و تفرقه بین مذاهب اسلامی و امت اسلامی شد تا کشورهای اسلامی در مبارزه با این غده سرطانی دیدگاه مشترک یا انگیزه کافی را نداشته باشند، و آنها را در مقابله با رژیم صهیونیستی دچار تعارض منافع کرده و با این اقدامات توانست در منطقه‌ای که بااعراب میجنگید منفقین‌های خوبی را برای خود به وجود آورد.

عملیات ۱۷اکتبر (طوفان الاقصی) ۲۰۲۳ حماس
بعد از عملیات ۷ اکتبر (طوفان‌الاقصی)

جمهوری ترکیه یک کشور مهم در تحولات جهان اسلام و با سابقه تاریخی قابل توجه است. ترکیه با کشورهای ایران، جمهوری آذربایجان، ارمنستان، و گرجستان، سوریه، و با بلغارستان و یونان همسایه است. همچنین ترکیه از شمال با دریای سیاه، از باختر با دو دریای کوچک مرمره و اژه، و از جنوب باختر با دریای مدیترانه مرز آبی دارد. سؤال یادداشت حاضر این است که ترکیه با همسایگانش در چه حوزه‌هایی اختلاف دارد؟ و ابعد و این شدن این اختلافات چگونه است؟

تنش‌هایی که ترکیه با ایران ایجاد می‌کند چیست؟
در متون و کتب آکادمیک روابط بین‌الملل از کشورهای داعیه‌دار هژمونی غرب آسیا و آفریقای جهان اسلام سخن گفته شده است که ترکیه و ایران هر دو می‌توانند این مدعیان باشند. در اکثر موارد ائتلاف‌ها و صف‌بندی‌های دو کشور در منطقه غرب آسیا متفاوت و دارای تعارض با یکدیگر است. بحث نوعثمانی‌گری در این حوزه قرار گرفته و قابل تبیین است.
ترکیه، بزرگ‌ترین عضو ناتو در منطقه، در سپتامبر ۲۰۱۱ میزبان ایجاد سپر موشکی ناتو بود که باعث ایجاد بحران بین ترکیه و ایران شد. ایران مدعی شد که سپر موشکی توطئه آمریکا برای محافظت از اسرائیل در برابر هرگونه حمله متقابل درصورتی که اسرائیل تسلیحات بی‌شماری هسته‌ای ایران را هدف قرار دهد، است. آیت‌الله خامنه‌ای همچنین تأکید کرد که ترکیه باید در سیاست‌های خود در قبال سوریه، سپر موشکی و ترویج سکولاریسم در جهان عرب پس از بهار عربی تجدیدنظر کند. ترکیه در موارد متعدد با شبه‌نظامیان شیعه مورد حمایت ایران مانند حزب‌الله و اصحاب الکفیف درگیر شده است. در کنار این‌ها روابط خوب ترکیه و اسرائیل، روابط دو کشور را پیچیده کرده است. همچنین ایران و ترکیه هر دو برای نفوذ در خاورمیانه از طریق حمایت از نمایندگان مخالف به عنوان بخشی از یک درگیری نیابتی می‌جنگند.

در ترویج سکولاریسم در جهان عرب پس از بیشتر از علوی‌ها تشکیل شده) حمایت می‌کند، درحالی‌که دولت عدالت و توسعه در ترکیه (که ریشه در اسلام سیاسی دارد) از مخالفان سوری (که عمدتاً از مسلمانان سنی تشکیل شده است) حمایت می‌کند. درباره جنگ یم‌ن نیز، مواضع ترکیه و ایران همسو نبوده و باعث تنش‌های لفظی میان دو کشور گردید.

اما این روزها مهم‌ترین عامل درگیری‌های لفظی ترکیه با ایران مسئله کردپور رنژگور است.

ترکیه از ارمنستان می‌خواهد که بین‌المللی شدن کردپور را بپذیرد. این در حالی است که بین‌المللی شدن کردپور، در تعارض با منافع اقتصادی، تجاری و حتی امنیتی ایران است.

ایران از نقش ترکیه در درگیری‌های قره‌باغ انتقاد کرده است و از ترکیه می‌خواهد به‌جای

حماس علیه رژیم صهیونیستی و شکست متضحانه، باعث نمایان شدن قدرت پوشالی این رژیم در مواجه با خطرات جدی در منطقه را به نمایش گذاشت، و پیمان‌هایی که با کشورهای اعراب با تاثیرگذاری قدرت نظامی، سیاسی و امنیتی خود و هم پیمانانش به دست آورده بود را متزلزل کرد، طوری که کشورهای عربی به جز چند شیخ، نتوانستند موضع صریح در مقابل جنگ فلسطین و رژیم صهیونیستی بگیرند و ترجیح دادند بیطرف بمانند و این یعنی اقدامات

این رژیم و هم‌پیمانانش در منطقه متزلزل شده و دیگر متحدان منطقه به صراحت نمی‌توانند در کنار این رژیم صف‌آرایی کنند و به همین خاطر اقداماتی را برای ایجاد منطقه امن برای خود در مقابل محور مقاومت و ضعیف کردن محور مقاومت شروع کرد.

رژیم صهیونیستی در اولین اقدام بعد از غافلگیری در عملیات طوفان الاقصی از متحدان

دریچه‌ای به جهان khareji@kayhan.ir

علمای سلفی و وهابی غیر قابل قبول بود، زیرا خود در مقابل شیعه، در دیدگان جهان اسلام ضعیف می‌دیدند، برای نجات خود از این حقرات شروع به همکاری‌های وسیع با رژیم صهیونیستی در مقابله با محور مقاومت کردند، رژیم صهیونیستی از این حسادت و دشمنی این قشر برای تضعیف و مقابله با محور مقاومت استفاده کرد.

رجب طیب اردوغان که در سال‌های گذشته خود را رئیس اجرایی پروژه خاورمیانه- جدید بزرگ معرفی کرده بود در این برهه زمانی وارد عمل شده و اقدامات متناسب را هماهنگ کرده و به اجرا درآورد. رجب طیب اردوغان که خود دارای افکار اخوانی است و در روابط خارجی خود در مقابل کشورهای اسلامی از مهره‌های اخوانی استفاده می‌کرد و برای این عملیات بهترین گزینه محسوب می‌شد و رابطه نزدیکی با شبکه صهیونیست جهانی دارد توانست پروژه سوریه را به انجام برساند.

در یکی دو ماه گذشته شاهد مرگ فتح‌الله گولن در آمریکا بودیم که این می‌تواند گرفتن امتیاز رجب طیب اردوغان از طرف آمریکا برای

دوم کشاند و پیروزی اردوغان را محکم‌تر جلوه

سیستم ریاستی و دارا بودن یک پارلمان (داری ۶۰۰ نماینده که بالای ۶۰ درصد نمایندگان دارای تحصیلات حقوقی) و وجود چند حزب مختلف در اندیشه‌های مختلف ولی با یک دیدگاه مشترک به نام منافع ملی توانسته‌اند مردم خود را در قبال اقدامات سیاست خارجی خود توجیح کنند و در انتخابات سال قبل دیدیم که به عمد انتخابات ریاست جمهوری را به دور دادند که ترکیه می‌تواند تا موصول پیشروی کرده

صفحه ۸

پنجشنبه ۲۹ آذر ۱۴۰۳

۱۷ جمادی‌الثانی ۱۴۴۶ - شماره ۲۳۷۵۰

ترکیه از سلفی‌گری و نثو عثمان گرای و ایجاد دولت اسلامی با فلسفه خلافتگری مخالف بوده و اجازه همچین فعالیتی را نمی‌دانند و چون آن را مخالف منافع ملی در بلندمدت می‌دانستند ولی چون سکولارها این پروژه آمریکایی- صهیونیستی را رد کردند، دولت سکولارها در ترکیه در سال ۲۰۰۰ سقوط کرده و دولت اسلامگرایان- صهیونیست به اقتدار رسیدن دولت سکولارها که مخالف ورود به سوریه بودند را دولت اسلامگرای اردوغان عملی کرد (برای همین است که باید از دولت‌های سکولار منطقه استقبال کنیم تا به ظاهر اسلامگرایان ا.

تیجبه

این ورود ترکیه به سوریه و چشم طمع به موصل باعث ایجاد ناامنی در منطقه خواهد شد و ترکیه شاید به شکل باورنکردنی از موصل از عراق تا حلب در سوریه را ضمیمه خود کند و با اکراد موافقت کنند که زیر پرچم کشور- دولت جدید به نام دولت اسلامی آناتولی فعالیت کنند در این صورت پایان ترکیه آناتولی خواهد بود که بعد از این اتفاق ترکیه بهترین گزینه برای تجزیه خواهد بود و ترکیه با حمایت اشغال سوریه توسط گروه‌های تروریستی به نحوی پایان خود را استرات

رژیم آپارتاید اسرائیل و تلاش دائم برای ناامن‌سازی منطقه

زده است. عراق هم از این قضیه مستثنا نبوده و اتفاقات عراق هم به زودی از باطن به ظاهر نمایان خواهند شد که در بی آن احتمال تجزیه این کشور به سه کشور مجتعل است و استرات این پروژه از سوریه خورده و ادامه دار خواهد بود زیرا از این پس دیگر موافقتنامه سایکس- پیکو مشروعیتی نخواهد داشت (در این میان از منحل شدن دولت فرانسه در بحبوحه جنگ سوریه نباید غافل شد زیرا فرانسه قسیمه این کشور بود و ایجاد خلأ در مدیریت کلانی دولت فرانسه و تهدید مکرون به عزل او از ریاست جمهوری، فرانسه را به نوعی از معادلات سوریه دور نگه داشتند) و مرزهای جدید و جغرافیای سیاسی نوینی در چند سال آینده به وجود خواهد آمد.

رژیم صهیونیستی برای ایجاد حاشیه امن و برای جلوگیری از جنگ‌های مشابه علیه خود در تلاش است که غرب آسیا را با امنیت سیاسی و نظامی خود هماهنگ و دیزاین کند و در این میان بزرگ‌ترین مشکل این رژیم محور مقاومت و جمهوری اسلامی ایران می‌باشد و در طول این سیاست خود سعی دارد راه‌های ارتباطی محور مقاومت را قطع کرده و تضعیف کند و در آخرین حربه خود با استفاده از مرزهای شمالی و شرقی جمهوری اسلامی ایران را تهدید خواهد کرد.

یهمن جوادپور

دادند زیرا برای اقدامات خطرناک باید مشروعیت به مراتب بالاتری داشته باشد.ترکیه با اقداماتی سعی در استحکام وحدت درونی و قومی خود است و در مرحله بعد سعی در متشنج کردن اقوام منطقه در کشورهای منطقه‌را دارد بعد از غائله سوریه و تجزیه ضمنی این کشور بین اکراد و دیگر گروه‌ها، گسل زنگزور و آسیای میانه در این ماه‌های آینده فعال خواهد شد که در پی آن کشور ایران با مواجه با این مشکلات همزمان قفقاز جنوبی و آسیای میانه در شرایط جنگی می‌آید زیرا در یک نگاه سطحی ما شاهد دشمنی ترکیه با اقوام کرد می‌شویم ولی در عمق مسائل شاهد مشترک‌المنافع(هر دو مجری سیاستهای تروریستی هستند) و همپیمان بودن دولت ترکیه با گروه‌های کردی را شاهد هستیم. طبق اعلام وزیر خارجه ترکیه هاگان فیان، دولت رجب طیب اردوغان در حال مذاکره با کردهای سوریه برای اتحاد در سوریه هستند و زمینه پیمان‌های دوستی را مهیا می‌کنند.

چه عملی می‌تواند تا این اندازه اردوغان را در سیاست داخلی در قبال سیاست‌های خارجی محافظت کند و مشروعیت این چنین حمایتی از این گروه را داشته باشد؟ اصلی‌ترین جواب برای این سؤال رشد سیاسی در کشور است، ترکیه با دارا بودن یک

دولت سوریه دارند که این امر برای دولت ترکیه قابل‌پذیرش نیست.همزمان با آغاز بحران سوریه، دو کشور بر سر نابودی و حفظ گروه‌های کردی به اختلاف برخاستند. درحالی‌که گروه‌های کردی رابطه خوبی با دمشق دارند از نظر آنکارا تروریست‌هایی هستند که باید نابود شوند. به حدی که ترکیه عملیات مسیر فرسات را برای نابودی و مقابله با کردهای (پ‌ک‌ک) رقم زد. مخالفان دولت بشار اسد نیز توسط دولت ترکیه به صورت غیرمستقیم و با مستقیم

توسعه شهر واروشا هستند. جمهوری قبرس که

از سوی سازمان ملل به رسمیت شناخته شده است با این اقدام مخالف است و این موضوع به اختلاف بین ترک‌ها و یونانی‌های قبرس در این جزیره و همچنین اختلافات ترکیه با همسایگان مدیترانه شرقی خود مربوط می‌شود.

اردوغان در سپتامبر ۲۰۲۳، خواهان به رسمیت شناخته‌شدن جمهوری ترک قبرس شمالی شد. مخالفان دولت بشار اسد نیز توسط دولت ترکیه به صورت غیرمستقیم و با مستقیم

اولین نشانه‌های تاریخی اختلافات ترک‌ها و ارمنه بوده است. پس از ایجاد کشور مستقل ارمنستان ناشی از فروپاشی اتحاد شوروی به دلیل اختلافات ارمنستان و جمهوری آذربایجان بر منطقه ناگورنو قره‌باغ، اختلاف ارمنه و ترک‌ها جدی‌تر شد. در سال ۱۹۹۳، ترکیه به دلیل حمایت از آذربایجان، با بستن مرزهای خود با ارمنستان به جنگ در قره‌باغ کوهستانی‌واکنش نشان داد. اگرچه ترکیه و ارمنستان روابط دیپلماتیک ندارند، اما دیپلماسی پشت‌صحنه بین دو طرف ادامه دارد. گروه‌های درون دو ایالت هم این مذاکرات محرمانه را تأیید می‌کنند و هم تکذیب. پاسخ ترکیه به پیشنهاد میانجی‌گری ایران، یعنی اینکه «ها از قبل با ارمنستان صحبت می‌کنیم»، این دیپلماسی پنهان را آشکار کرد. در پی بحران گرجستان و روسیه، آنکارا یک ابتکار دیپلماتیک چندجانبه، پلت فرم ثبات و همکاری قفقاز را سازه کرد و اعلام کرد که می‌خواهد ارمنستان به پروژه جدید بپیوندد.

ترکیه می‌خواست اسیران را برای یافتن راه‌حل عادلانه برای مشکلات ارضی خود با آذربایجان تحت‌فشار قرار دهد. پس از سال‌ها سنگ‌اندازی و اصرار بر شرایط پیش از تعامل از سوی ترکیه، رهبری ارمنستان سرانجام به سیاست عادی‌سازی روابط با همسایه خود دست یافت. با توجه به افزایش تنش‌های دیپلماتیک منطقه‌ای بسرای حل مشکلات آذربایجان و ارمنستان، زمان آن فرا رسیده بود که سیاست انزوی ترکیه با رویکردی فراگیرتر جایگزین شود.

موضوع اختلاف ترکیه و سوریه
یکی از موارد بارز اختلاف میان دو کشور به مسئله کردها برمی‌گردد. کردها روابط خوبی با قیبرس شمالی در حال پیشبرد طرح خود برای ترکیه و متحدش جمهوری ترک قیبرس شمالی در حال پیشبرد طرح خود برای

در جبهان بدون موافقت بغداد، آنکارا و شرکت انرژی دولتی ترکیه، مفاد توافق‌نامه خط لوله عراق و ترکیه را که در سال ۱۹۷۳ امضا شده بود، نقض کردند.

سدسازی‌های بی‌رویه ترکیه

و بحران آب برای همسایگان
سدسازی‌های بی‌رویه ترکیه، تحت عنوان پروژه‌های گاپ، داپ، کاراکورت، سویلمز و قارین قلعه، منجر به بحران بی‌آبی و کشورهای متتفع از این رودخانه‌های بین‌المللی همچون عراق، سوریه، ایران، آذربایجان و ارمنستان می‌شود. کارشناسان حوزه آب و محیط‌زیست، این سدسازی‌ها را علت بحران‌های زیست‌محیطی (همچون ریزگردها و کاهش قنایه کشورهای و حتی تهدید اکوسیستم خلیج فارس) در آینده منطقه می‌دانند که حتی غرب و شمال غرب ایران را نیز در بر می‌گیرد. در نتیجه اینکه بحران هیدروپلیتیکی بر روابط ترکیه و همسایگان حاکم است.

روای اتحادیه اروپا

در پایان این بحث بهتر است به یک چالش مهم- و بین‌المللی توجه بپردازیم. این چالش بزرگ برای ترکیه، بحث عضویت این کشور در اتحادیه اروپایی است. مذاکرات ترکیه و اتحادیه اروپا برای عضویت این کشور در اتحادیه ۱۸ سال طول کشیده و از نظر برخی از کارشناسان به دلایلی امکان عضویت ترکیه در اتحادیه اروپایی وجود ندارد. عدم رعایت معیارهای کینهاگ سبب شده که ترکیه نتواند به این خواسته طولانی‌مدت خود برسد. این معیارها شامل نیاز به ثبات نهادها، دموکراسی، حاکمیت قانون، حقوق بشر و احترام به حقوق اقلیت‌ها است. همچنین نگرانی‌ها در مورد آزادی بیان، آزادی رسانه‌ها همچنان باقی است. موانع حقوقی، اقتصادی و سیاسی پیوستن ترکیه به اتحادیه اروپا روند پذیرش این کشور به اتحادیه را دشوار ساخته است. از آلمان و فرانسه می‌توان به عنوان مخالفان اصلی الحاق ترکیه به اتحادیه اروپایی نام برد.

تیجبه

به‌طورکلی و نتیجه مبحث فوق‌الذکر، ترکیه با همسایگان خود در حوزه موضوعات مبارزه با تروریسم، منابع آبی و مبحث سدسازی بر روی رودخانه‌های بین‌المللی،منابع انرژی، تسلیح جزایر و مباحث قومیتی دارای اختلاف و تنش است. همچنین توجه ترکیه بر تئوری نوعثمانی‌گری و بحث وطن آبی-موصل همواره این کشور را از همسایگان آبی و خاکی خود خواهد بود. در امتداد اینگونه اختلافات، بحث پیوستن این کشور به اتحادیه اروپایی، به صورت یک رویایی درآمده که تا به امروز محقق نگردیده است.

منبع: سایت بصیرت

تل آویو برای سوریه قابل‌پذیرش و دولت وی نیست؛ چرا که اسرائیل دشمن اصلی ترکیه و دولت ترکی است. مجاز به مدیریت صادرات نفت خام از طریق جبهان است. عراق در سال ۲۰۱۴ به دلیل نقش ترکیه در تسهیل صادرات نفت از کردستان بدون موافقت دولت فدرال در بغداد، به اتاق بازرگانی بین‌المللی مستقر در پاریس (ICC) درخواست داوری کرد. عراق اعلام کرد که با حمل و ذخیره نفت از کردستان و بازرگیری آن بر روی تانکرها